

בע"ה
גבורה, שכבה צעירה
שיעור 4, מעשה אבות, קלע בול
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

4. קלע בול

מעשה אבות בניין לבנים
שכבה צעירה

הרציונאל

התלמידים יכירו את דמותו של דוד המלך הגיבור ומתוך היכרותם עמו יכירו מהי גבורה יהודית אמיתית - גבורה היונקת, לצד יכולות פיזיות, גם ממסירות נפש של רועה ששם ה' שגור על פיו והוא מבין שהמלחמה היא רוחנית-אלוקית, מלחמה על קידוש ה'!

המטרות:

- התלמידים ייקנו הבנה במהות מידת הגבורה.
- התלמידים יפתחו הזדהות עם דמותו של דוד וגבורתו.
- התלמידים יזהו הקשרים בין גבורת דוד לחיינו ואף ישאפו ליצור הקשרים נוספים.

מבנה השיעור

- פתיחה: למה? גובה! (מליאה)
- שלב א': בול קליעה - חידון כתתי (מליאה)
- שלב ב': בחירה בגבורה (מליאה)
- סיכום: דוד מלך ישראל חי וקיים - הקשר בין אז להיום!!! (מליאה)

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם פעם אחת את הרקע לקרב בין דוד לגלית (נספח 1).
- יש לצלם פעם אחת את העובדות למשחק בול פגיעה (נספח 2).
- יש להצטייד בכדור פינג פונג.
- יש להביא נייר רצף באורך כ-3 מ'.

מהלך השיעור

פתיחה: למה? גובה! (מליאה)

- נשאל את התלמידים איך קוראים למידת האורך בה משתמשים כיום. לאחר שיענו נוסף ונשאל האם הם יודעים כיצד מדדו אורך בימי התנ"ך?
- נסביר שאחת מהמידות בהן השתמשו היתה האמה - כחצי מטר (48 ס"מ ליתר דיוק) שנמדדת, באופן ממוצע, בין המרפק לאצבע האמצעית (אמה).
- נשרטט על נייר הרצף קו בגובה שש אמות - כמעט 3 מ' (ניתן לנסות ולהמחיש לילדים את השימוש במידת האמה על-ידי חלוקת הקו ל-6 אמות) ונתלה אותו על קיר הכתה. ברוב הכיתות גובה הכיתה הוא כ-2.5 מ' ועל כן חלק מהדף ישתרע על הרצפה.

- נשאל את התלמידים האם הם מכירים שמות מן התנ"ך של אישים בגובה כזה?
- נגלה שהתכוונו לגלית הפלישתית ונספר בקיצור את הרקע לקרב בינו לבין דוד. ניתן להיעזר בתקציר ובפסוקים המובאים בנספח 1.

שלב א': בול קליעה (מליאה)

- נשרטט סביב הקו המציין את גובהו של גלית את קווי המתאר של דמותו (ניתן להיעזר בילד שיעמוד בצמוד ללוח ולהוסיף פרטים כגון: כובע שריון וכו')
- נסביר לתלמידים כי הפחד הגדול שהשתלט על העם הוא תוצאה של חטאי העם והמלך שאול שבגללם איבדו את אומץ לבם. נדגיש שעל רקע חולשה זו אנו רוצים ללמוד על גבורתו של דוד בעזרת המשחק בו נשחק בשיעור.
- נסביר את חוקי המשחק:
 - בכל פעם יבחר המורה תלמיד ויספר עובדה מתוך נספח 2. על התלמיד להחליט האם העובדה נכונה או לא.
 - התלמיד רשאי להיעזר בחבר מהכיתה שטרם השתתף במשחק או לבקש מהכיתה לערוך הצבעה כיתתית **מהירה** ולהסתייע בהצעת הרוב.
- בול - תשובה נכונה מזכה את הכיתה בנקודה כשהמטרה להגיע לניקוד גבוה ככל הניתן (מומלץ להציע ציפור כתני צנוע).
- קליעה - אם התלמיד צדק הוא רשאי לנסות לקלוע בראשו של גלית בעזרת כדור פינג פונג ולזכות את הכתה בנקודות בונוס. מותר לו גם להזמין חבר שעוד לא נטל שום חלק בשיעור כדי לתת לו לנסות במקומו לקלוע.
- נשחק עם התלמידים.

שלב ב': בחירה בגבורה (מליאה)

- נשאל את התלמידים: באילו שלבים של הסיפור מתבטאת גבורתו של דוד?
- נשרטט על הלוח טבלה. בראש כל טוב נכתוב כמות את השלבים שהוצעו. לדוגמא:

דוד מתגבר על רגשותיו ויוצא בשליחות אביו	דוד לא נבהל מגלית ומבטא את זעמו על חילול ה'	דוד מתגבר ועונה לאליאב בכבוד	דוד גבר על חיות הטרף	דוד מוכן לצאת לקרב ללא מדים וציוד	דוד עונה לגלית באומץ	דוד מסתער על גלית ופוגע בו

- נערוך הצבעה בין התלמידים לגבי השלב שבו הם חשים הזדהות רבה ביותר ונסמן בטבלה את התוצאות.
- נזמין תלמידים שונים להסביר את בחירתם ונציע לחברים להגיב.

בע"ה
גבורה, שכבה צעירה
שיעור 4, מעשה אבות, קלע בול
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

סיכום: דוד מלך ישראל חי וקיים (מליאה)

- נשרטט על הלוח מגן דוד ונסביר לתלמידים שעליהם לגלות אמרה הקשורה לדוד (האמרה היא "דוד מלך ישראל חי וקיים"). כדי לרמוז לתלמידים באיזו אמרה מדובר נשרטט קווים כמספר האותיות באמרה (18 קווים).
- נבקש מהתלמידים לפי סדר מסוים לנחש אותיות. כל אות שתנוחש נכונה תסומן במקום המתאים ואילו על כל טעות ימחק מקטע אחד במגן דוד. על התלמידים להגיע לפענוח האמרה לפני שימחק המגן דוד.
- נשאל (לאחר סיום המשחק): מה פירוש האמרה?
- נסביר כי מידותיו וגבורתו של דוד הן ירושה לעם ישראל והן קיימות עמנו עד היום הזה.
- נציע לתלמידים לבחור באחד השלבים שבטבלה ולספר מה ניתן ללמוד ממנו באפן אישי או לאומי (לדוגמא: גבורת חיילי צה"ל למען עם ישראל, גבורה ביחסי אחי, התגברות כשאני עושה דברים למען מישהו גם כשהדבר איננו נח לי, יציאה להגנת חלשים ממני, עמידה מול תופעות של רשע וחילול ה' וכו').
- נחלק לילדים את המעוינים (נספח 3) ונבקש מהם לכתוב או לצייר ליד כל תיאור של גבורת דוד כיצד ניתן ללכת בעקבותיו ולנהוג בדומה לו גם כיום.
- נסביר לתלמידים כי לאחר שיסיימו למלא את המעוינים עליהם לנסות וליצור מהם צורה של מגן דוד אותה יש להדביק על בריסטול יחד עם האמרה בה עסקנו (נספח 4).

נספח 1: רקע לקרב בין דוד לגלית

פלשתים הכריזו מלחמה על ישראל, וכוחותיו של שאול נערכו כנגדם:

"וַיֹּאסְפוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת מַחְנֵיהֶם לְמִלְחָמָה וַיֹּאסְפוּ שָׂכָה אֲשֶׁר לַיהוּדָה וַיַּחֲנוּ בֵּין שׁוֹכָה וּבֵין-עֲזֶקָה בְּאַפְסֵי דָמִים. וְשָׂאוּל וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נֹאסְפוּ וַיַּחֲנוּ בְּעֶמֶק הָאֵלָה וַיַּעֲרְכוּ מִלְחָמָה לְקִרְאֵת פְּלִשְׁתִּים" (שמואל א' י"ז, א'-ב')

בשלב זה מופיע גלית מן העיר הפלשתית גת, המתואר כענק רב עוצמה ומפחיד ביותר:

"וַיֵּצֵא אִישׁ הַבְּנִים מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גִּלְיָת שְׁמוֹ מִגֵּת. גָּבְהוּ יוֹשֵׁ אַמּוֹת וְזֶרֶת וְכוֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל רֹאשׁוֹ וְשָׁרִיּוֹן קְשָׁקְשִׁים הוּא לְבוּשׁ וּמִשְׁקַל הַשָּׁרִיּוֹן חֲמִשָּׁת אֲלָפִים שֶׁקֶלִים נְחֹשֶׁת וּמִצָּחַת נְחֹשֶׁת עַל רִגְלָיו וְכִידּוֹן נְחֹשֶׁת בֵּין כַּתְּפָיו וְחָץ (וְעֵץ) חֲנִיתוֹ כְּמִנּוֹר אֲרָגִים וְלִהָבֵת חֲנִיתוֹ יוֹשֵׁ מַאוֹת שֶׁקֶלִים בְּרֹזֶל וְנִשְׂאָה הַצֶּנֶה הַלֵּךְ לְפָנָיו" (שם, ד'-ז')

גלית מציב לישראלים אתגר: במקום להילחם, שלחו גיבור מאצלכם שילחם נגדו. אם ינצח - ניצחתם במלחמה.

"וַיַּעֲמֵד וַיִּקְרָא אֶל מַעֲרֹכַת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה תִּצָּאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה. הֲלוֹא אֲנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי וְאַתֶּם עֲבָדִים לְשָׂאוּל בְּרוּ לָכֶם אִישׁ וַיֵּרֶד אֵלָי. אִם יוּכַל לְהִלָּחֵם אִתִּי וְהִכְנִי וְהָיִינוּ לָכֶם לַעֲבָדִים וְאִם אֲנִי אוּכַל לוֹ וְהִכִּיתִיו וְהָיִיתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים וְעַבַּדְתֶּם אֹתָנוּ." (שם, ח'-ט')

כששומעים בני ישראל את הדברים הללו, הם נבהלים מאוד:

"וַיִּשְׁמַע שָׂאוּל וְכָל-יִשְׂרָאֵל אֶת-דְּבָרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלָה וַיַּחֲתוּ וַיִּרְאוּ מְאֹד" (שם, י"א)

נספח 2: עובדות למשחק בול קליעה

א ויש, אביו של דוד, שלח את בנו הצעיר לראות בשלום שלושת אחיו הגדולים שהיו במחנה ישראל ולהביא להם צידה אולם דוד סרב מאחר והם תמיד התייחסו אליו בזלזול.

לא נכון - למרות שהאחים אכן בָּצְאוּ לַבָּקָה הוא מתגבר על תחושותיו כלפיהם ומסכים למלא את רצון אביו ויש אף שמפרשים שהגבר צרם להתפוררות של רחמי שמים על עם ישראל.

א דוד לא רק הסכים למלא את בקשת אביו הוא אף התגבר על יצרו והזדרז לעשות את הדבר לאחר שמינה אחראי על הצאן.

נכון - נאמר: "וישכם בוקר..."

א כשדוד מגיע למחנה ישראל ושומע כיצד גלית מקלל את ה' ואת עמו הוא נס ביחד עם כל העם בבהלה.

לא נכון - בוקר מתרגם על חילוף ה' ומתעניין מה היא עמדת האל בנזעזע המלחמה בעלית

א אליאב אחיו הגדול של דוד רוגז על כך שהגיע למחנה ומאשים אותו בכך שהסתקרן לראות את אזור הלחימה ונטש את משמרתו כרועה הצאן של המשפחה.

נכון - מומלץ לשאול את התלמידים מה לעצמם בוקר הרגיש והאם טענת אליאב מוצדקת.

א דוד מתרגז מאוד דברי אליאב ועונה לו בחוצפה.

לא נכון - בוקר התגבר ונהג באחיו בכבוד כבבוק למרות השיוות שבגבריו (שהרי אביו שלחו והוא אף טרח להשייר אחראי על הצאן במקומו)

א שאול המלך שומע על התעניינות דוד ומזמין אותו אליו אך מתאכזב למראה הנער הצעיר.

נכון - "ויאמר גִּיאוֹל אֶל אֶבְנֵי אֶלֶף תִּכְכֹּם לְעֶפְתָּה אֶל בְּעֶלְשֵׁתִי בַּבֶּקֶר לְעֶפְתָּה אֶלֶף כִּי יֵשֶׁר אֶבְנֵי וְהָיוּ אֵינֶם מְלִחָה מְנַעֲרִי" (שמואל א' י"ג, ד"ג)

א דוד מנסה להוכיח שיש ביכולתו לנצח את גלית על ידי כך שמספר כיצד גבר על אריות ודובים שבאו לפגוע בעדר של אביו.

נכון - בוקר גם מציג שהגבר היה בצכות עצרת ה' ולא בצכות כוחו ולכן הוא מאמין שגם הפסם ה' יהיה בסדר: "ויאמר אֶבְנֵי אֶלֶף תִּכְכֹּם לְעֶפְתָּה אֶל בְּעֶלְשֵׁתִי בַּבֶּקֶר לְעֶפְתָּה אֶלֶף כִּי יֵשֶׁר אֶבְנֵי וְהָיוּ אֵינֶם מְלִחָה מְנַעֲרִי" (שמואל א' י"ג, ד"ג)

א שאול מציע לדוד את מדי המלך שריונו וכובעו ודוד שמח לקבלם בכדי שמשפחתו תראה לאיזה מעמד הגיע ובכדי להיות מוגן היטב.

לא נכון - בוקר מתוך צניעות ובטחון בה' ויש אומרים אף בכפי להצדיק את הנס מיותר אליהם וטוען שאיננו מנסה בשכאפה. במקום הוא לוקח קדש וחלוקי נחל.

א כשגלית רואה את דוד הוא בז לו ומקלל את דוד ואת ה'.

נכון

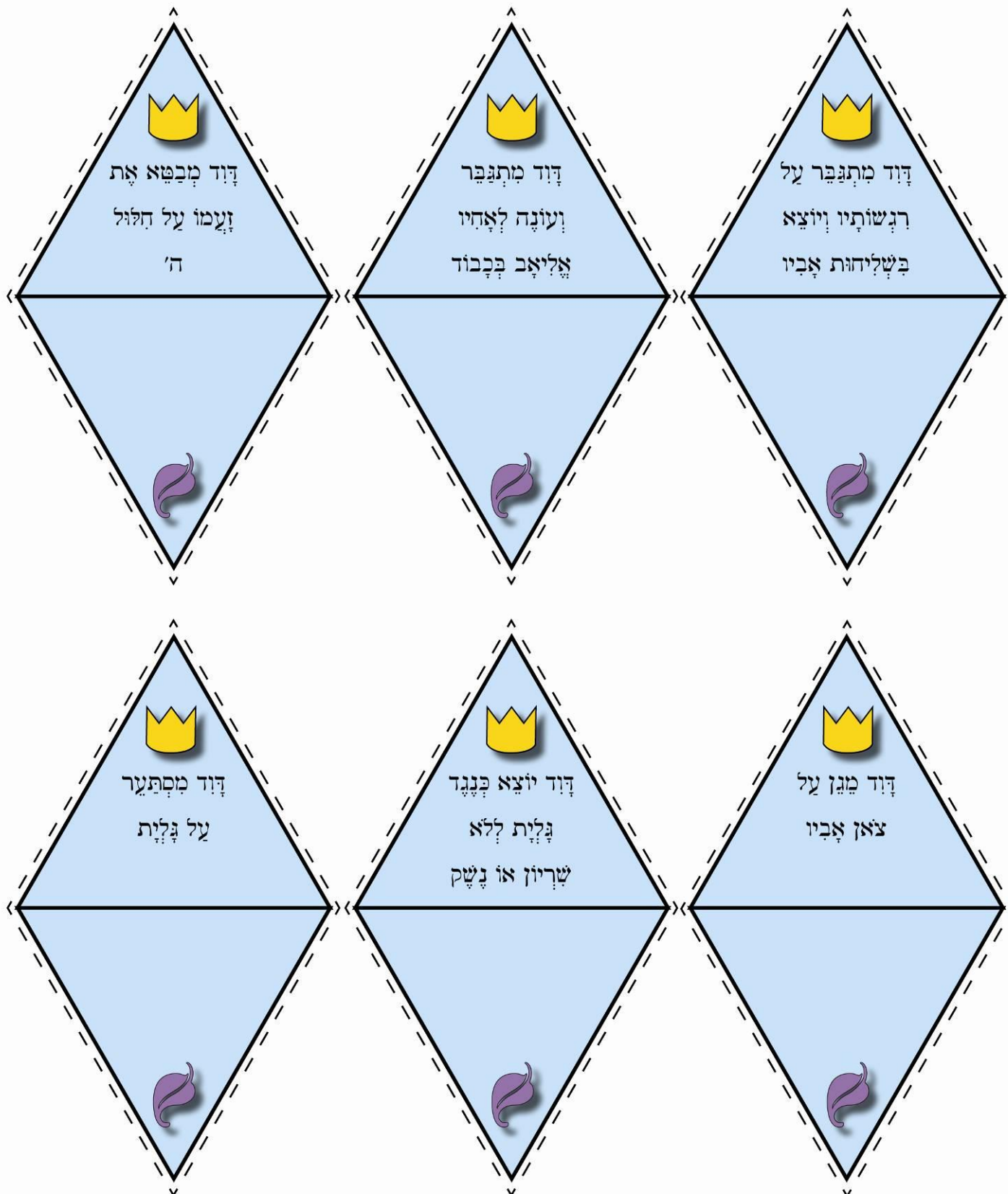
א דוד עונה לגלית שאיננו פוחד ממנו מאחר והוא מהיר יותר.

לא נכון - בוקר עונה שהוא בוסס בה' ולכן מאמין בנצחוננו: "אֶבְנֵי אֶלֶף תִּכְכֹּם לְעֶפְתָּה אֶל בְּעֶלְשֵׁתִי בַּבֶּקֶר לְעֶפְתָּה אֶלֶף כִּי יֵשֶׁר אֶבְנֵי וְהָיוּ אֵינֶם מְלִחָה מְנַעֲרִי" (שמואל א' י"ג, ד"ג)

א דוד קולע אבן במצחו של גלית וזה נופל לאחוריו.

לא נכון - גלית נפל על פניו - הפסם מאמר שאומר היה להיות (שכן בוכה במצחו) אך ה' שש נס לַבָּקָה בכפי שראשו של גלית יפול בסמוך אליו ויקל עליו לכרות אותו.

נספח 3: מעוינים למילוי ולהדבקה

נספח 4: כותרת להדבקה ודוגמא

